UNITED STATES HOLOCAUST MEMORIAL MUSEUM

Ukrainian Museum-Archives of Cleveland
Displaced Persons Camp Periodicals Collection

Item in Public Domain or an Orphan Work:

The United States Holocaust Memorial Museum Library respects the copyright and intellectual property rights associated with the materials in its collection. According to the Library's knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work--or if you know who does--please contact the USHMM Library by phone at 202-479-9717, or by email at reference@ushmm.org.

Also available via libraria.ua.

м. 80.-

ПОСІБНИК ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ ШКІЛ (2 КЛ.)

Рік видання I. A LITTLE SCHOOL BOY Ч. 1. вересень 1945

Я умію вже читати:
Мама, баба, дід і тато.
А до книжки як візьмуся,
То ще більше научуся.

МАМА

На ярмарку дитина відбилася від матері та й блукає між людьми. Плаче бідне, шукає матері. Питають люди у дитини:

—Яка ж твоя мати, дитино?

А дитина крізь сльози каже:

—Хіба ви не знаєте? Моя мати та, що найкраща за всіх.

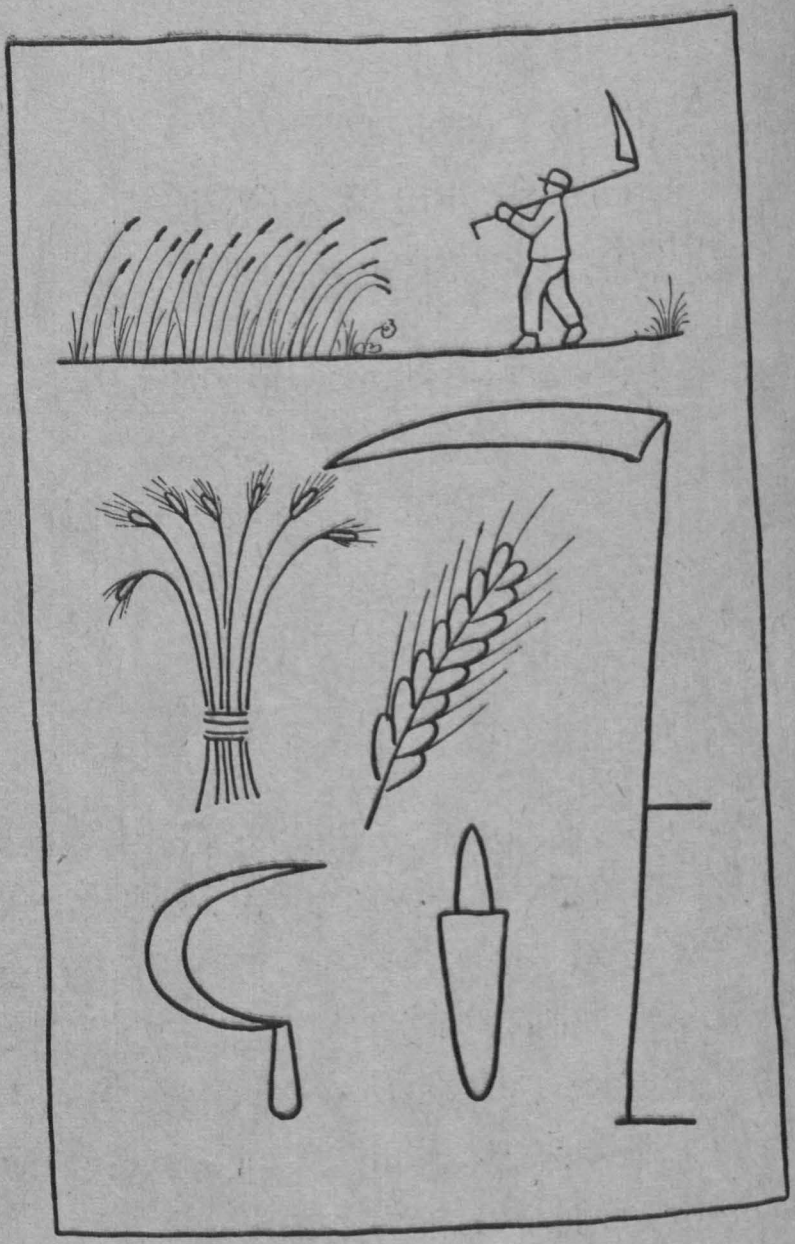

Заспівали в полі коси,
А за косами серпи.
І лягли важкі покоси,
Й обернулись у снопи.

І не раз зімліє спина,
Доки знову у селі
Покладуть смачну хлібину
На дубовому столі.

ЩЕДРА ЗЕМЛЯ

Земля щедро обдаровує людину. З поля ми збираємо хліб. У садках виростають яблука, груші, сливи. На городі ростуть помідори, огірки, капуста, буряки. Людина все літо працює на полі, в садку, на городі.

У ЛІСОЧКУ

У ЛІСОЧКУ МІЖ ДУБІВ
МИ ШУКАЄМО ГРИБІВ:
СИРОЇЖКІВ І ОПЕНЬКІВ,
І ТОНЕНЬКИХ, І ТОВСТЕНЬКИХ.

КОЖНИЙ З НАС НЕ ДАРМА ЙШОВ,
КОЖНИЙ ЩОСЬ УЖЕ ЗНАЙШОВ.

І МАЛЕСЕНЬКА МАРІЯ,
ХОЧ ШУКАТИ ЩЕ НЕ ВМІЄ,
ТЕЖ ПІДДУБНИКА ЗНАЙШЛА,
ЛЕДВЕ–ЛЕДВЕ ПІДНЯЛА.

ЩЕ ЯКБИ ІЗ РІК ПОРІС,
ВИРІС БИ НА ЦІЛИЙ ЛІС!

Л. Полтава

УКРАЇНА

Україна—це велика земля. Її призначив українцям Бог. Україну ми назвали своєю батьківщиною. Вона вкрита родючими полями, лісами, квітучими луками, перепоясана повноводними річками. Дніпро—найбільша ріка України. Дніпро протікає через усю Україну і впадає в Чорне море. На березі Чорного моря кінчається український степ. Над Дніпром стоїть головне місто України Київ. Це місто велике і прекрасне. Тому Київ знають усі люди світу.

В Україну часто приїжджають чужинці. Їм дуже довподоби наша земля, наші щирі люди. Українці радо приймають гостей з чужини, коли вони не роблять зла.

Але найбільше любимо Україну самі ми, бо це наша земля. Коли ми живемо на чужині, нам хочеться повернутись до рідних сіл і міст. Там ми народилися, там живуть наші рідні, там наші будинки, садки і поля. Там ми хочемо мирно жити і працювати.

Заснування Білої Церкви

На Україні є багато великих і малих міст. Цікаву назву має українське місто Біла Церква на Київщині.

Де тепер стоїть Біла Церква, у глибоку давнину нічого не було. Жив там лише мірошник Іван Білий. Він мав багато млинів і був дуже багатим.

До мірошника з'їжджалися люди з ріжних сторін і залишалися жити біля млинів. Вони обрали мірошника Івана Білого своїм керівником. Мірошник був старшим, всі йому підкорялися, а він обороняв людей від кривди чужих.

Перед смертю мірошник велів обрати нового керівника. Жінку прохав, щоб збудувала церкву. Мірошник помер. Було збудовано церкву. Люди її назвали Білою Церквою. Тепер і місто, де колись жив мірошник, зветься Білою Церквою.

СВОГО НЕ ЦУРАЙСЯ

Жив на світі гусак. Він був дуже вродливий. Мав гарну постать і біле, як сніг, пір'я. Гусак був радий за свою вроду і вирішив стати лебедем. Спочатку він почав цуратися батьків, відділився від них. Потім почав самітним плавати на озері. На подобу лебедів гусак завжди витягав шию, намагався зробити її подібною до лебединої шиї. Та даремні були намагання. Шия не гнулась і не довшала. Лебеді глузували з гусака за те, що він хоче уподібнитись до гарної лебединої вроди. Але гусак був упертий. Він продовжував удавати з себе лебедя. Тоді лебеді почали скубати гусака. Переляканий гусак попрохав батьків, щоб вони його рятували. Батьки відцуралися від гусака, бо гусак першим відцурався батьків.

З того часу гусак жив насамоті. Згодом з журби загинув. І ніхто за ним не шкодував.

КІТ МУРАСЬ

ВЖЕ ДАВНО ЖИВЕ У НАС
ДОБРИЙ, МУДРИЙ КІТ МУРАСЬ.

ВІН ТАК ЛАГІДНО МУРКОЧЕ,
НІБИ ТЕЖ УЧИТИСЬ ХОЧЕ.

В КНИЖКУ ДОВГО ЗАГЛЯДАЄ,
НАЧЕ ЩОСЬ УЖЕ ЧИТАЄ.

ТА ІЗ ТОГО, ЩО ЧИТАВ,
ЗНАЄ ТІЛЬКИ СЛОВО «НЯВ».

ОТАКИЙ ТО Є У НАС
ДОБРИЙ, МУДРИЙ КІТ МУРАСЬ.

Published by authority of Military Government Редактор Л. Полтава

Friedrich Pustet, Graphischer Großbetrieb, Regensburg

Р. 89.

УКРАЇНСЬКИЙ
МУЗЕЙ-АРХІВ

ПОСІБНИК ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНІХ ШКІЛ (3—4 КЛ.)

Рік видання І. Ч. 3. — Рік 1945.

Лист дітей до св. отця Миколая

Святий отче Миколаю,
ІЦо витаєш в Україні,
ІЦирим серцем Тебе просим:
Не забудь нас на чужині.

Подарунків небагатих,
А від серця, для утіхи
Привези нам, Благотворче,
Свої добрі повні міхи.

Для малої сиротини,
У якої батько згинув,
Просимо на зиму, Отче,
Хоч маленьку кожушину.

Янголи хай Твої вірні
У мішки із забавками
Покладуть для нас дарунок —
Гарну книжку з баєчками.

Як поїдеш, Чудотворче,
З подарунками в чужину,
Принеси нам добру вістку
Про кохану Україну.

Савчин Михайло

Степанкова пригода

Коли Степанкові часом говорили, що домовики — сторожі чистоти, брудних дітей не люблять, він ніяк не хотів у це вірити. І щодня, як маленьке, добре вигодоване повненьке порося, йшов брудний спати. Раненько вставав, снідав, а про воду звичайно забував. Так було.

Але раз Степанко ніби не той став: гарно зачесане волосся, біленька шия і ноги, руки, вуха, ніс — чисті, чисті. ІЦо воно сталося, думали всі, хто тільки його побачить.

Коли зайшов до кляси, всі діти оглядали Степанка, ніби він перший раз тут показався. Малий Юрчик, що сидить на першій лавці, не витерпів і запитав: »Ти чому сьогодні не брудний?« — Степанкові стало ніяково. Він глянув у вічі товаришам і зрозумів, що всі вони цікаві, чому саме сьогодні він не брудний. Не довго думаючи, він сів на лавку і розказав їм таку цікаву — хоч і прикру — свою пригоду.

»Вчора я досить рано ліг спати. Я був втомлений, тому сон поборов мене зразу. Як довго я спав спокійно, не пам'ятаю. Десь пізно вже вночі крізь сон почув я в кімнаті якийсь дивний рух. І ніби я відкрив очі, а тут повно, повно домовиків. Всі вони були озброєні лопатами і якимись дивними гострими залізяками, а один з них мав на руці довгий товстий шнур. Скоро підійшли вони до мого ліжка, кинулись на мене, зв'язали мої руки і ноги, а двоє з них вискочили мені на груди. Я дуже налякався, став кидатись на всі боки, але це нічого не помогло. Я хотів кричати, та в ту ж мить мені закрили уста. Потім перехилили мою голову набік і лопатами почали вигортати бруд з мого уха. Інші дивними скребницями почали зчищати бруд з моїх ніг, рук і шиї. Я відчував великий біль, але кричати не міг. Мене обливав піт. Коли вже біль мені добре дошкулив, я напружив усі сили, шарпнув руками і шнури порвалися. Я прокинувся весь мокрий... Потім я розказав про мою дивну пригоду уві сні. Моя добра мамця вислухала все і сказала: »Жаль мені тебе, Степанку, що ти не хотів ніколи послухатись... Сам ти переконався, що роблять домовики з немитими дітьми. Треба, Степанку, митися, тоді вони займати тебе не будуть і спокійно будеш спати. Вона встала, налила в мидницю води, поклала мило і рушник. Я не сказав ні слова і почав старанно митися. За якусь годину я був уже чистий. Ось чому сьогодні я не брудний«, — так закінчив своє оповідання малий Степанко.

Всі діти відітхнули. Мимоволі поглянули на свої руки і пішли до лавок.

Олекса Стефанович

ЯЛИНКА

(КАЗКА-ЛЕГЕНДА)

Не лише міста́ і села,
Людські села і міста́,
Облетіла вість весела
Про сповитого Христа, —
Скрізь пронéслася по світі,
Скрізь той вітер пролетів...
Як рокочуть верховіття
Розколисаних садів!..

Од стеблини при дорозі
До хмарини угорі —
Все у радісній тривозі
З довгожданної Зорі.
Всюди радість господарить,
Все дари приготовля...
Як ті »царіє со дари«,
Поспішає вся земля
Привітати Немовля.

А найбільш з дарами квапливе,
А найбільше щасливе, ясаве —
Царство зелене, шумливе,
Щасливе та кучеряве.
Найбільшая радість в природі —
Зеленая радість лісів і садів...
Вгинатися будуть од квітів-плодів
Столи у Господній господі!

. . . . . .

Сливи п'янким наливаються солодом,
Сливи солодшими стали за мед...
Груші горять поміж вітами золотом,
Груші запа́лять зелений намет...
Світиться груша і яблуко світиться...
Квіти конвалій пишаються вас:
»Гарна для Діви Пречистої китиця
Буде з пахучих, роздзвонених нас?«...
Вишні залляли зелене метелево
Радісно краплим червоним дощем...
Кожная квітка і кожнеє дерево
Да́ри готує в таємний Вефлем.

В кра́ю, де півночі влада,
В білому полі одна, —
Тільки ялинка — сумна,
Тільки ялинка — не рада...
»Добре їм там,
Під небом ласкавим,
Під сонцем яскравим...
Що ж я Йому дам?
Тож на моїм деревці
Ні ягодинки, —
Тільки сніжинки оці,
Тільки сніжинки«...

»Не журися, моя сироті́,
Не журись, деревце́ мое гоже:
З цього ча́су без тебе ніхто
Не ославить Народження Боже.
Як осяєш ти, свято Різдва,
Як усі тобі будуть радіти! —
А найбільше маленькі єства,
А найбільше радітимуть діти...
Як ти вмітимеш вабити їх,
Як ти красно для їхньої втіхи
Позолотиш на гілках своїх
Помаранчі, цукерки, горіхи!
І не будуть оці льодові,
А полум'яних сила-силенна
Загориться зіро́к на тобі,
Моя звіку довіку зелена!
Не журися ж, ялинко мала,
Королівно Різдв'яного свята:
До сьогодні ти бідна була,
Од сьогодні — багата-багата!

Казка про відважного Тарасика

За горами, за лісами, в далекому краю жили батько й мати. Мали вони одного хлопчика — Тарасика. Хлопчик цей був дуже гарний. Усі його любили, не тільки за красу, а й за те, що він був дуже чемний та добре в школі вчився. Батько й мати дякували Богу, що послав їм такого сина.

Та не довго тішилися своїм щастям. У темних борах жила страшна дванадцятиголова потвора, яка щодня з'їдала одного чоловіка. От цій потворі захотілося з'їсти єдину доньку самого короля. Засумував король і став потвору просити, щоб не забирала його найдорожчої дитини. Тоді потвора сказала: »Добре, не з'їм я твоєї дитини, коли даси мені п'ять найкращих хлопчиків, які живуть у твоєму краю«.

Не було ради, і король мусив згодитися. Зараз розіслав він своїх слуг по краю шукати п'ять найкращих хлопчиків. Довго слуги ходили, довго шукали, аж зайшли і в Тарасикову хату. Тарасик сперелякуо сховався під стіл, але слуги його знайшли і схопили. Разом з Тарасиком плакав батько, і плакала мати, бо знали, що рятунку ніякого немає. Наказ короля святий, і його треба виконати. Попрощався Тарасик з батьками. Мати востаннє поцілувала його ясну голівку, він захлипав, і слуги забрали його з собою. Посадили до закритого воза. Фурман вйокнув на коні, і віз — як вихор, покотився дорогою, що вела просто до королівської палати.

Віз спинився перед королівською палатою. З нього випровадили блідого, як сніг, бідного Тарасика. Замкнули його в кімнаті. Слуги тимчасом пішли до короля сказати, що привезли вже одного гарного хлопчика. Став Тарасик і дивиться в загратоване вікно. Коли чує — хтось кличе: »Тарасику, Тарасику«. Він глянув угору, а там у клітці маленька пташка, що говорила людським голосом: »Не бійся, Тарасику, я тобі допоможу і нічого злого не станеться. Маєш оце перце, сховай його добре. Коли потвора тебе з'їсть, ти перцем зробиш в її череві малу дірочку. З малої дірочки зробиться велика, а тоді ти — скік і вноги«.

Взяв Тарасик перце, сховав до своєї торбинки, вклонився пташині низенько. За хвилину привезли ще чотирьох гарних хлопчиків. Усі вони дуже плакали і тряслися, як від великої стужі. О дванадцятій годині, як буря, прилетіла потвора, сіла на величезному камені та й каже: »Коли один з хлопчиків добровільно згодиться, з'їм його одного, а решта будуть вільні«.

Не вірила потвора, щоб хтось погодився на певну смерть.

Пішов король до хлопчиків і каже: »Потвора з'їсть тільки одного з вас, хто згодиться на те добровільно, а решта будуть вільні. Хто з вас згодиться?« — запитав король. Хлопчики затрусилися, як крілики, і ще

більше почали плакати. Тоді Тарасик виступив і сказав: »Я іду добровільно«. Другі хлопчики, як тільки це почули, з радости кинулися до Тарасика та стали його цілувати. Тарасик попрощався і вийшов.

Здивувалася потвора, коли побачила такого відважного хлопця. І з великою люттю, на очах у всіх, ковтнула Тарасика, як галушку. Потім тупнула ногою так, що аж земля задрижала, і ліниво, везе-не-везе посунула в ліс. Залізши у непроглядну гущавину, лягла спати і за хвилину заснула.

Тарасик зробив перцем в її череві маленьку дірочку. Та дірочка зробилася велика, і Тарасик вискочив живий і здоровий. Тоді оглянувся довкруги і на кущику побачив ту саму пташку, яка дала йому перце. Пташка зацвірінькала весело і сказала: »Йди тепер доріжкою направо, там на малій поляні пасеться карий коник, підійдеш до нього і скажеш: »Коникуворонику, занеси мене до мого домику!« І він завезе тебе додому. Ну, бувай здоров, Тарасику! Та будь і далі такий чемний, як досі був«. По цих словах пташка затріпотіла крильцями і полетіла.

Тарасик пішов доріжкою, стрінув коника і сказав: »Коникуворонику, занеси мене до мого домику«. Коник зараз підбіг, Тарасик сів на нього і вихром полетів темними, як ніч, лісами. Так їхав він день і ніч і аж на ранок доїхав до своєї хати. Батько й мати плакали з радости, коли побачили живого й здорового свого Тарасика. Про повернення Тарасикове довідався король, який зразу ж приїхав до нього з дорогими дарунками. Коли Тарасик підріс, він одружився з дочкою короля, а по його смерті став сам королем і щасливо панує донині.

Савчин Михайло.

Ведмідь і червяк

Перед однією печерою, в якій ночував ведмідь, було одно велике дерево, що, ростучи та товстіючи, щораз більше заступало вхід у печеру.

Одного дня розлютився ведмідь на дерево й хотів його звалити. Побачив це червяк із другого, вже всохлого дерева, і сказав ведмедеві:

— Ти думаєш, що звалиш його власною силою. Не зможеш. Коли тобі перешкоджає, найди місце, поки я звалю це дерево.

Ведмідь розсміявся та став глузувати з червяка.

— Поживемо, побачимо! — сказав червяк і заліз у дерево. Іце й року не минуло, як він звалив його. Тоді кликнув на ведмедя і сказав йому:

— Ти дужчий від багатьох звірів, звалиш коня й вола, але з нас двох хто сильніший: ти великий чи я маленький?

— Я сильніший, — відповів ведмідь, — але не міг звалити дерева відразу, бо тоді ослаб був. А так, як ти, валити цілий рік — то не штука!..

А червяк сказав йому:

— Е, крутиш, мій ведмедю? Моя сила певніша, хоч і повільніша. Бо не даром каже прислів'я: »Мала крапля лупає скелю«.

Як б'ється серце

Багато з вас бачили слона як не живого, то на малюнку. Це найбільша суходільна тварина. У слона не тільки найгрубша шкіра, але й серце його б'ється повільніше, ніж у інших звірів. Воно робить лише 25 ударів на хвилину. Коли говорити про людину, то її серце б'ється на хвилину 72 рази. Серце маленької пташки-канарка робить щонайменше 700 ударів на хвилину, а серце коня, корови чи осла — не більше 50 разів. З того видно, що чим більша тварина своїм розміром, тим повільніше б'ється її серце.

Зимівля наших звірів

Пізньої осени, коли увесь хліб з полів звезуть до комор, у будинках з'являється багато різних дрібних тварин. У поставлену пастку потрапляють не лише хатні миші, а й миші польові та лісові, нориці і землерийки. Рятуючись від зимового голоду та холоду, ці звірята шукають притулку скрізь, де є харч і затишок.

З полів сотнями перекочовують вони в скирти, комори, будинки, льохи. На ланах лишається тільки небагато гризунів, які зробили на зиму запас харчів, хоч на весну їх залишається ще менше, бо не витримують зимових морозів.

Крім гризунів, у садибах з'являються і дрібні хижаки, ласки, тхори, рідше горностаї. Вони часто вбивають гризунів, до того ж більше, ніж можуть з'їсти.

Ховрахи та земляні зайці засинають у своїх норах від одного до двох метрів завглибшки. Їм не страшні зимові морози, які на таку глибину мало коли досягають. А від голоду їх рятує підшкірний шар сала. Вони майже не рухаються. Нагуляного з осени сала їм цілком вистачає на всю зиму.

Кажани та їжаки зимують так само, як і ховрахи. Борсуки та хом'яки теж залягають на зиму, але вони сплять не міцно і підчас відлиги часто виходять на повітря. Крім того, хом'яки ще з осени роблять запаси харчів і ними живляться протягом зими.

Зовсім інакше поводяться взимку зайці. Вони вибирають такі поля, де є озимина, і там тримаються доти, доки не вкриє сніг товстим шаром землю. Тоді зайці перебігають до садиб: на токи, до стогів сіна та в молоді садки і обгризають дерева.

Василь Приходько

Який птах у світі найбільший?

Це — струс. Він великий, до 2,5 метра заввишки, а важить до 135 кг. Живе в південній Азії і в усій Африці. Має сильні високі ноги, але малорозвинені крила. Струсове яйце вагою дорівнює приблизно 25 курячим яйцям. Він дуже хутко бігає, особливо, коли його хтось переслідує — тоді робить кроки до 7 метрів. На сильних м'язистих ногах має пазурі, якими може забити не лише людину, а й коня. Має дуже далекозорі очі, спостережливий до всього. Струсів на їхній батьківщині освоюють і використовують для перевозу людей і тягарів, тобто він заступає нашого коня. На деяких фармах струсів спеціяльно вигодовують, щоб мати з них пір'я, яке йде на різні прикраси.

Ціна 80 пф.

ГРА СІРНИКАМИ

На столі лежать три купки сірників. В одній купці — 11 сірників, в другій — 7, в третій — 6 сірників.

Завдання просте: треба зрівняти всі три купки, щоб у кожній було по 8 сірників. При цьому обов'язкове таке правило: до кожної купки можна додавати стільки сірників, скільки в ній є. Наприклад, коли в купці є 6 сірників, то додавати до неї можна тільки 6.

Це завдання можна виконати трьома ходами.

Відповідь.

Першим ходом візьми 7 сірників із купки з 11 сірниками і додай до купки з 7 сірниками. Матимеш три купки: 4, 14 і 6 сірників. З купки 14 сірників візьми 6 і додай до купки з 6 сірниками. Матимеш три купки: 4, 8, 12. Візьми 4 сірники з купки 12 сірників і додай їх до купки з 4 сірниками.

ЗАГАДКА

Зі слів:

досада, трон, горіх, корогва, корок, корба, сито, кучма — виберіть по одній літері так, щоб знову залишилися знані слова. З вибраних літер складається назва одного галицького міста.

Видання Спілки «Українське Мистецтво». кооператива з обмеж. порукою в Регенсбурзі. Редагує колегія

Permytted by authority of Military Government, 1945

Druck: Mittelbayerische Zeitung, Regensburg, Kumpfmühlerstraße 11

143 14 II 46
г. 89.

ШКОЛЯР

ПОСІБНИК ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ ШКІЛ (3-4 КЛ.)

Рік видання I. A LITTLE SCHOOL BOY Ч. 2. - Рік 1945

БОГДАН ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ

РОЗГОРНУЛИСЯ ЛИСТКИ,
ПОСХИЛЯЛИСЬ ГОЛІВКИ.
ПРО ХМЕЛЬНИЦЬКОГО БОГДАНА
МИ ЧИТАЄМО РЯДКИ.

НА ЖОРСТОКИХ ВОРОГІВ
В БІЙ ВОДИВ ВІН КОЗАКІВ,
І ЗА ТЕ У ВСІМ НАРОДІ
ДОБРУ СЛАВУ ЗАЛИШИВ.

НЕ ЗАБУДУТЬСЯ ТІ ДНІ,
СЛАВНІ РОКИ ВЕСНЯНІ,
БО У КИЄВІ НА ПЛОЩІ
МЧИТЬ ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НА КОНІ.

І МАЛЕНЬКИЙ ҐАРАСИМ,
ПАНА КОВАЛЕНКА СИН,
ХОЧ І ЗВЕТЬСЯ НЕ ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ —
ХОЧЕ БУТИ ТЕЖ ТАКИМ.

Леонід Полтава

УКРАЇНСЬКИЙ
Ь.....
МУЗЕЙ-АРХІВ

Маленький помічник

Батько вернувся з поля пізно ввечері, увійшов у хату, сів кінець столу й важко зітхнув.

— Чого ви, тату, зітхаєте? — запитав його маленький син.

— Дуже втомився, сину, бо тяжко працював, — відказав батько.

На другий день хлопчик прокинувся вдосвіта і швидко вбрався.

— Куди ти зібрався так рано? — запитала його мати.

— Піду з татом на роботу, хочу йому допомогти.

ЧЕМНИЙ ХЛОПЕЦЬ

— ОДИН ХЛОПЕЦЬ У ГЛИБОКУ
ПРОВАЛИВСЯ ЯМУ.
НУ Й СМІЯЛИСЯ Ж НІВРОКУ
УСІ ДІТИ, МАМО.

— ТО ВОНИ ТАКІ НЕЧЕМНІ?
І ТИ ТЕЖ СМІЯВСЯ?
— НІ, Я, ВТЕРШИ СЛЬОЗИ РЕВНІ,
З ЯМИ ВИБИРАВСЯ.

Левко Крапка

ВИВІРКА

У неділю вийшли діти з церкви, побігли додому, взяли кошики і пішли в ліс по гриби.

Ось уже й ліс. Тепло і затишно в ньому. Дуби показують зеленими гілками, де є гриби, ялини любо посміхаються до дітей.

Та де не взялась вивірка. Покидали діти кошики в траві, побігли за нею. Злякана вивірка стрибає з ялини на ялину все далі й далі в гущавину. Нарешті вибралась на височезну ялину і сховалася між вітами.

Тоді діти опам'ятались:

– Де ми?.. Де наші кошики?..

Довго вони блукали в лісі, доки знайшли.

Вечоріло. Діти мусили йти додому. Ніхто гаразд не знав, куди іти. Нарешті знайшли вони дорогу і дуже стомлені, без грибів, прийшли додому. Дома розповіли дідусеві про свою пригоду.

Дівоча гора

(ЗА НАРОДНИМ ПЕРЕКАЗОМ)

На Київщині біля села Сахнівки є »Дівоча гора«, про яку ось що оповідають:

Колись за давніх часів, коли Україна була під загрозою нападу татар, жив старий-старий пастух, якого всі шанували за його віщий дар. Мав він дочку-красуню.

Одного разу наскочили татари на село. Скориставшись з нагоди, що всі чоловіки працювали в полі, вони пограбували хати, забрали в неволю жінок і дітей, а село запалили. Втікаючи з добичею, по дорозі натрапили на пастухову доньку і її також захопили з собою.

Але мешканці села швидко кинулися здоганяти татар і наздогнали їх. Побачили татари, що з добичею тяжко втікати і покидали все. А татарин, що схопив пастухову доньку, не схотів живою кинути й забив її. Забрали селяни її холодне тіло і привезли до батька...

Спорядили пишні похорони й поховали її за селом, там, де є тепер «Дівоча гора». На її могилі старий віщун-пастух сказав до присутніх:

— Ось кидаю грудку рідної землі на могилу моєї улюбленої дочки.

Хай кожна жінка нашого села, коли хоче мати добрих корів, виганяючи і зустрічаючи їх з поля, кине на пам'ятку моїй доньці грудку землі. І за те ніколи ніяке лихо не торкнеться її корів...

Цей заповіт, з пошани до старого пастуха, мешканці села свято берегли. Передавали його від батька до сина, від матері до дочки, і кожний, хто виганяв у поле корів, вважав за обов'язок кинути грудку землі на могилу пастухової доньки. Люди так часто кидали по грудці землі, що незабаром виросла оця «Дівоча гора».

*
* *

Окуляри

Один парубок пішов на ярмарок купити деякі господарські речі. Він стояв біля рундука з окулярами і дивився, як багато людей купують собі окуляри. Перед покупцями була покладена книжка, надрукована невеличкими літерами. Вони надівали ті або інші окуляри й уважно дивилися в книжку.

— Добре вам крізь ці окуляри читати? — питав продавець.

Коли покупець казав, що добре, то платив гроші і одержував куплене.

Тоді парубок схотів купити окуляри й собі. Він підійшов до столу, надів одні, потім другі, треті й дивився в книжку, але всі окуляри знову клав на стіл.

Продавець подавав йому різні окуляри, проте парубок весь час казав:

— Я не можу крізь ці окуляри читати...

Нарешті один чоловік, який був при цьому, запитав парубка:

— Скажіть, друже, а ви вмієте взагалі читати?

— Еге! — відповів парубок. — Коли б я вмів читати, так нащо б я купував окуляри?

МІЙ СОН

На чужині у сні, у мрії
Я бачив рідний край:
Левади, ріки голубії,
Лани, поля і гай.

Котилось сонце над ланами,
Далеко від землі,
І розсипалось пелюстками
По вимоклій ріллі.

А понад містом, над дахами —
Високі димарі,
І чорний дим із них клубками
Снувався угорі.

Мій рідний край! Хороший, гожий,
Дзвінкий, мов серебро! —
Благослови ж його, наш Боже,
На щастя, на добро!

Р. Завадович

НАШЕ СОНЦЕ

СЬОГОДНІ В ХАТУ ЖОВТЕ ЛИСТЯ
УПАЛО КРІЗЬ ВІКНО.
НЕ ВИДКО СОНЦЯ. ДЕСЬ У ХМАРАХ
ЗАХОВАНЕ ВОНО.

ТА МИ, ЯК І ЗАВЖДИ, ВЕСЕЛІ,
БО ЗНАЄМ ПОВСЯКЧАС,
ЩО ТАМ ЗА ХМАРАМИ Є СОНЦЕ,
ЯКЕ ЧЕКАЄ НАС!

Л. П.

РИБИ

Надійшли холодні осінні дні. Вода в ріках та ставках стала прозорою, бо в ній уже не плавають тисячі дрібненьких водяних тваринок та рослинок. Вони або загинули, або поховались в мул. Тому малі риби майже не мають чого їсти. Але голоду вони не бояться, бо з приходом холодів всі риби стають дуже мляві і мало потребують харчу. А лин просто на всю зиму заривається в мул і там спить. Навіть хижа гострозуба щука та окунь мало полюють на інших риб, а більше лежать на дні глибоких ковбань з другими великими рибами.

В кінці зими, коли шар льоду на річці стає занадто товстий, рибам починає бракувати повітря. Рятуючись від неминучої смерти, вони пливуть до ополонок, де потрапляють десятками в рибальські сітки та кошики.

Щасливі риби знаходять в річці віддушки - місця, які через швидку течію не замерзають і взимку. Там вони зачерпують разом з водою досхочу повітря.

В. Приходько

ЛИСТЯ

ПОХМУРНІЛА ОСІННЯ ЗЕМЛЯ,
ЖОВТЕ ЛИСТЯ СПАДАЄ З ГІЛЛЯ.
ЧИ Ж ВОНО ОПАДАЄ НА ТЕ,
ІЦОБ ГІЛЛЯ ЗАЛИШИЛОСЬ ПУСТЕ?

НІ, ВОНО ОПАДАЄ ТОМУ,
ІЦО НЕ ВІК ЗЕЛЕНІТИ ЙОМУ,
ІЦОБ, ЯК ПРОЙДУТЬ МОРОЗИ ТЯЖКІ,
ЗНОВ НОВІ ЗЕЛЕНІЛИ ЛИСТКИ.

Л. П.

Сам себе покарав

Навантажений сіллю осел підійшов до річки, щоб перейти на той берег. Посеред річки він спіткнувся й упав у воду. Коли він встав, то помітив, що його тягар став набагато легший. Сіль у воді розтанула.

Другого разу ослові довелося переходити цю саму річку. Він був навантажений губками. Посеред річки він навмисне впав у воду.

Але він не міг знову встати. Губки набралися води й тягли його на дно. Тепер осел ледве-ледве вибрався з води.

ЛІТАК І ОРЕЛ

Часто летуни розповідають про свої пригоди з птахами. Таких пригод трапляється дуже багато, особливо тоді, коли літаки летять над горами.

Один летун розповідав про дивну поведінку орлів, коли вони зустрічаються з літаком у повітрі. Орел мабуть думає, що літак — це величезний птах, його ворог, і розпочинає з ним боротися.

Орел може летіти з швидкістю літака. Спершу він дивується, чому літак не відповідає на його поклик до двобою. Орел летить якийсь час над літаком, або під ним. Потім стрімко випереджує літака і відважно кидається прямо на пропелер. В ту ж мить орел гине, розшматований пропелером.

Але й летунові тоді загрожує небезпека, бо орел може пошкодити пропелера і тоді літак мусить знизитись. А тому, що здебільша в таких випадках унизу гори, то літак розбивається об них.

Видання Торговельної Спілки »Українське Мистецтво«. Кооператива з обм. пор. у Регенсбурзі.

Permitted by authority of Military Government Редактор Л. Полтава

Friedrich Pustet, Graphischer Großbetrieb, Regensburg